

Sygn. akt XI Ka 1171/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 kwietnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie XI Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący SSO Arkadiusz Śmiech – spr.

Sędziowie SO Ewa Bogusz - Patyra

SO Elżbieta Daniluk

Protokolant Przemysław Pająk

przy udziale Prokuratora Ewy Stelmach

po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 2014 roku

sprawy M. Ł.

oskarżonego z art. 157 § 1 k.k. w zb. z art. 160 § 2 k.k. w zw. z art 11 § 2 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Łukowie

z dnia 2 września 2013 roku sygn. akt II K 91/13

I. utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy, uznając apelację za oczywiście bezzasadne;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. S. B.- Kancelaria Adwokacka w Ł. 516 (pięćset szesnaście) złotych 60 groszy tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżycielowi posiłkowemu E. Ł. z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

III. zwalnia oskarżyciela posiłkowego E. Ł. od części wydatków postępowania odwoławczego obciążając nimi w całości Skarb Państwa.

XI Ka 1171/13

UZASADNIENIE

M. Ł. został oskarżony o to, że w dniu 28 maja 2012 r. w Ł., woj. (...), uderzając matkę H. Ł. po całym ciele, w tym w okolicy głowy i klatki piersiowej a nadto uderzając ciałem niepełnosprawnej matki H. Ł. o ścianę i zlew kuchenny spowodował u niej obrażenia ciała w postaci złamań obustronnych żeber, przebicia płuca lewego przez złamane żebro, złamania kości miednicy po stronie lewej, rany tłuczonej tylnej części głowy, otarcia naskórka na nosie i twarzy, podbiegnięcia krwawego okolicy czołowej oraz krwiaka podpajęczynówkowego okolicy skroniowej lewej, powodując naruszenie czynności narządów ciała i rozstrój zdrowia na czas dłuższy od siedmiu dni, czym także w wyniku spowodowania zranienia płuca i pozostawienia osoby pozbawionej zdolności przemieszczania się bez opieki, do której był zobowiązany, naraził H. Ł. na bezpośrednie niebezpieczeństwo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu

tj. o przestępstwo określone w art. 157 § 1 k.k. w zb. z art. 160 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 2 września 2013 r. Sąd Rejonowy w Łukowie M. Ł. uniewinnił od popełnienia zarzucanego mu czynu; na podstawie art. 230 § 2 k.p.k. zwrócił M. Ł. dowody rzeczowe opisane w wykazie dowodów rzeczowych Nr I/265/12 k. 204 akt sprawy pod pozycją od 1-7; zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. S. B. 723,24 złote tytułem reprezentowania z urzędu oskarżyciela posiłkowego E. Ł., wydatkami obciążył Skarb Państwa.

Apelacje od powyższego wyroku wnieśli prokurator oraz pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego.

Prokurator zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 4, 7, 366 § 1, 399 § 1, 410, art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k., mającą wpływ na treść orzeczenia, przejawiającą się w uwzględnieniu jedynie okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonego, poczynieniu ustaleń faktycznych na podstawie części zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, nienależytej analizie poszczególnych dowodów i ich jednostronnej ocenie, nienależytym rozważeniu wszystkich okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego, braku wskazania w uzasadnieniu orzeczenia przyczyn nie przypisania oskarżonemu przestępstwa z art. 160 § 2 k.k., zaniechaniu czuwania nad prawidłowym przebiegiem rozprawy poprzez baczenie aby wyjaśnione zostały wszystkie istotne okoliczności sprawy, a w konsekwencji pominięciu przez Sąd istotnych okoliczności zdarzenia, w szczególności zeznań świadka A. K. dotyczących motywu popełnienia przez oskarżonego przestępstwa potwierdzonego w czasie oględzin miejsca zdarzenia oraz faktu zaniechania sprawowania opieki przez oskarżonego nad matką i narażenia pokrzywdzonej przez gwaranta na bezpośrednie niebezpieczeństwo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, na co zwrócił uwagę także biegły w pisemnej opinii w sprawie, co skutkowało niesłusznym uniewinnieniem M. Ł. od dokonania czynu z art. 157 § 1 k.k. i niesłusznym brakiem przypisania oskarżonemu występku z art. 160 § 2 k.k.

Podnosząc powyższe wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Łukowie.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wyrokowi temu zarzucił:

- naruszenie przepisów prawa procesowego mające wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. poprzez:

a) uczynienie podstawą ustaleń faktycznych sprawy wyjaśnień oskarżonego oraz zeznań świadków, którym w żadnym wypadku nie można przypisać waloru wiarygodności i mocy dowodowej;

b) budowanie ustaleń faktycznych sprawy w oparciu o treść opinii biegłego z zakresu medycyny sądowej, której konkluzje brane są pod uwagę tylko w zakresie w jakim korelują z treścią wyjaśnień oskarżonego, pomijając jednocześnie wnioski i twierdzenia biegłego, który wskazuje na możliwy udział osób trzecich w powstaniu obrażeń na ciele H. Ł.;

c) bezpodstawne zdeprecjonowanie wartości dowodowej treści zeznań, jakie w postępowaniu przygotowawczym złożył świadek K.;

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mający wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, że oskarżony M. Ł. nie dopuścił się czynu zarzucanego mu aktem oskarżenia.

Domagał się uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje nie zasługują na uwzględnienie, a charakter podniesionych w nich zarzutów powoduje, że posiadają one status oczywiście bezzasadnych.

Z uwagi na fakt, iż wniosek o sporządzenie uzasadnienia został złożony wyłącznie przez prokuratora – Sąd Okręgowy sporządził pisemne motywy wyroku jedynie w odniesieniu do środka odwoławczego złożonego przez oskarżyciela publicznego (art. 457 § 2 k.p.k.).

Wbrew twierdzeniom i wywodom skarżącego Sąd Rejonowy przy rozpoznaniu niniejszej sprawy nie dopuścił się nieprawidłowości, które mogłyby mieć wpływ na treść orzeczenia. Wyjaśnił wszystkie okoliczności istotne dla prawidłowego wyrokowania. Przeprowadził wszystkie możliwe dowody, bezbłędnie je ocenił i na ich podstawie dokonał prawidłowych ustaleń podstawy faktycznej rozstrzygnięcia.

Sąd Rejonowy rozpoznając sprawę oskarżonego M. Ł. w należyty sposób przeprowadził postępowanie dowodowe, kierując się obowiązkiem dochodzenia prawdy materialnej wynikającym z treści art. 2 § 1 pkt 1 k.p.k.

Wszystkie zebrane w sprawie dowody Sąd Rejonowy poddał należytej ocenie i poczynił na ich podstawie prawidłowe ustalenia faktyczne.

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd orzekający wskazał, jakie fakty uznał za udowodnione i na jakich w tej mierze oparł się dowodach oraz z jakiego powodu.

Sąd Rejonowy przeprowadził kompleksową ocenę wszystkich dowodów. Ocena ta jest zgodna z zasadami prawidłowego rozumowania, ze wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego, jest wszechstronna, nie zawiera błędów faktycznych i logicznych – nie wykracza poza ramy swobodnej oceny dowodów a zatem korzysta z ochrony przewidzianej w treści art. 7 k.p.k. Sąd Pierwszej instancji szczegółowo wskazał w jakim zakresie i z jakich powodów obdarzył wiarą poszczególne dowody oraz z jakich przyczyn i w jakiej części odmówił im wiary. Przeprowadzone w tej kwestii rozumowanie nie jest obciążone żadnymi błędami i Sąd Okręgowy w całości podziela argumentację przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Tok rozumowania Sądu został zaprezentowany w pisemnych motywach wyroku, które odpowiadają wszystkim wymogom art. 424 k.p.k., w szczególności wskazują, które dowody i dlaczego zostały obdarzone wiarą, a którym i z jakich przyczyn ten walor został odmówiony i wskazują na logiczny proces myślowy, który doprowadził go do konieczności uniewinnienia oskarżonego w odniesieniu do zarzucanego mu czynu. Sąd Okręgowy w pełni podziela zawartą tam argumentację, nie dostrzegając potrzeby jej ponownego przytoczenia.

Sąd Rejonowy był w pełni legitymowany do uznania, iż w świetle kompleksowo zebranego w sprawie materiału dowodowego brak jest danych dostatecznie uzasadniających popełnienie przez M. Ł. zarzucanego mu czynu, zakwalifikowanego z art. 157 § 1 k.k. w zb. z art. 160 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., czego nie kwestionuje zresztą sam skarżący.

W toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji ustalono, w sposób potwierdzony naukowo i nie budzący wątpliwości, przyczynę zgonu pokrzywdzonej H. Ł., którą był świeży zawał mięśnia sercowego. Dowody zgromadzone w sprawie nie dały z kolei, w sposób niewątpliwy i pewny, odpowiedzi na to, jaki był mechanizm obrażeń ciała stwierdzonych u pokrzywdzonej. To zaś wyklucza możliwość przypisania oskarżonemu sprawstwa w zakresie zarzucanego mu czynu.

Należy przy tym zauważyć, iż Sąd Rejonowy właściwie podszedł do treści zeznań A. K.. W toku postępowania świadek ten podał dwie różne wersje zdarzenia, które są zresztą sprzeczne co do opisywanych przez niego okoliczności. Za prawdziwą Sąd Rejonowy przyjął prezentowaną przez świadka tę wersję zdarzenia, którą przedstawił na rozprawie. Z należyłą przy tym dozą ostrożności podszedł Sąd Rejonowy do prezentowanej przez niego wersji zdarzenia w toku postępowania przygotowawczego, a to mając na uwadze sporządzoną na potrzeby niniejszego postępowania opinię psychologiczną, która ujawnia dość znaczne deficyty świadka w zakresie funkcji pamięci, koncentracji uwagi, zapamiętywania i odtwarzania poczynionych spostrzeżeń oraz ogólne osłabienie dynamiki procesów poznawczych i znacznie obniżony krytycyzm. Przedstawiona w pisemnych motywach orzeczenia ocena zeznań A. K. świadczy dobitnie o tym, że Sąd w sposób niezwykle ostrożny i przy bezwzględnym respektowaniu zasady określonej w art. 7 k.p.k. ocenił zeznania tego świadka i w ten sam sposób podszedł do przedstawionej przez niego relacji.

Po wtóre – przyczyną, dla której należało zdyskredytować zeznania A. K. złożone w postępowaniu przygotowawczym, nie był wyłącznie poziom umysłowy tej osoby, lecz również niezgodność zaprezentowanej przez niego relacji z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, co wykazał Sąd pierwszej instancji.

W takiej zaś sytuacji w pełni uprawniony jest wniosek, że brak jest dowodów na to, iż to właśnie M. Ł. spowodował stwierdzone u pokrzywdzonej obrażenia ciała, naruszające czynności narządów jej ciała i rozstrój zdrowia na czas dłuższy od siedmiu dni.

Sąd pierwszej instancji wyczerpał przy tym inicjatywę dowodową, a zgromadzony materiał dowodowy nie dostarczył podstaw do uznania oskarżonego za winnego popełnienia zarzucanego mu przestępstwa. Niczego w tym względzie nie mogą zmienić dowody, zaniechania przeprowadzenia których zarzucił prokurator.

Nie znalazł również Sąd Okręgowy podstaw do podzielenia słuszości stanowiska prokuratora domagającego się przypisania M. Ł. sprawstwa w zakresie występku z art. 160 § 2 k.k.

Odpowiedzialność karną za przestępstwo o znamionach określonych w art. 160 k.k. może ponieść tylko ten, kto, umyślnie albo nieumyślnie, swoim zachowaniem, będącym działaniem lub zaniechaniem, naraża człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Owo narażenie może wystąpić w trzech formach: sprowadzenia zagrożenia, jego znaczącego zwiększenia, a także niespowodowania jego ustąpienia albo zmniejszenia. W każdym wypadku owo narażenie musi pozostawać w związku przyczynowym z zachowaniem sprawcy - działaniem lub zaniechaniem, do których sprawca był prawnie zobowiązany. Nie nastąpi zatem wypełnienie znamion czynu zabronionego określonego w art. 160 k.k., jeżeli sprzeczne z obowiązkiem prawnym zachowanie (działanie, zaniechanie) nie będzie miało wpływu na stan zagrożenia dla życia lub zdrowia określonej osoby. Będzie tak również wówczas, gdy źródło narażenia znajdzie się poza możliwością oddziaływania osoby prawnie zobowiązanej do określonego zachowania. Pamiętać należy, że przestępstwa określone w art. 160 § 1-3 mają charakter skutkowy. Do dokonania tych przestępstw konieczne jest wystąpienie skutku w postaci bezpośredniego niebezpieczeństwa utraty życia człowieka albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu.

Co prawda ewentualny brak możliwości przypisania odpowiedzialności za spowodowanie naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju, nie wyklucza możliwość postawienia zarzutu narażenia na powstanie takiego uszczerbku. Skoro jednak zgromadzone dowody nie dały podstaw do przyjęcia sprawstwa oskarżonego w zakresie czynu z art. 157 § 1 kk, to tym samym M. Ł. nie mógł swoim zachowaniem narażać pokrzywdzonej na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu i to niezależnie od ustalenia, czy miał on obowiązek opieki nad niepełnosprawną matką. Jego zachowanie polegające na pozostawieniu jej samej w domu, bez opieki na kilka dni było naganne w aspekcie etycznym, jednak z uwagi na brak elementu bezpośredniości nie realizowało znamion występku z art. 160 k.k..

Z tych względów Sąd Okręgowy nie podzielił odmiennej argumentacji zawartej w apelacji prokuratora.

W oparciu o przytoczone powyżej argumenty słusznie przyjął Sąd Rejonowy, iż M. Ł. nie popełnił zarzucanego mu w akcie oskarżenia czynu i uniewinnił go od dokonania zarzucanego mu czynu.

Nie stwierdzając uchybień w postępowaniu przed Sądem I instancji, które uzasadniałyby konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania - w tym z przyczyn wskazanych w treści art. 439 k.p.k. – Sąd Okręgowy utrzymał w mocy zaskarżony wyrok uznając apelację za oczywiście bezzasadne.

Na podstawie § 2 ust 1 i 3 oraz § 14 ust 2 pkt 4 i ust 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j.: Dz. U. z 2013, poz. 461), zasądził Sąd odwoławczy od Skarbu Państwa na rzecz adw. S.

B. – Kancelaria Adwokacka w Ł. kwotę 516,60 złotych tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżycielowi posiłkowemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

Rozstrzygnięcie o wydatkach postępowania za drugą instancję uzasadnia przepis art. 636 § 1 k.p.k., a w przypadku oskarżyciela posiłkowego - art. 624 § 1 in fine k.p.k.